

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/kresy/33475,Prace-poszukiwawcze-w-Hucie-Pieniackiej.html>
30.07.2026, 00:25

Prace poszukiwawcze w Hucie Pieniackiej

W dn. 8 – 19 czerwca 2026 r. zespół pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji przeprowadził prace poszukiwawcze na terenie dawnej miejscowości Huta Pieniacka w byłym województwie tarnopolskim (obwód lwowski, Ukraina). Były to pierwsze tego typu specjalistyczne działania prowadzone w tej lokalizacji, w której doszło do jednej z najtragiczniejszych zbrodni popełnionych na ludności polskiej w okresie II wojny światowej. Działania realizowane były przez Instytut Pamięci Narodowej we współpracy z ukraińskim wyspecjalizowanym przedsiębiorstwem „Wołyńskie Starożytności”. W pracach uczestniczyli również przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP oraz członkowie Stowarzyszenia Huta Pieniacka.

Przed wybuchem II wojny światowej Huta Pieniacka była polską wsią, zamieszkiwaną niemal wyłącznie przez Polaków. 28 lutego 1944 roku miejscowość stała się obiektem brutalnego ludobójstwa. Zbrodni dokonali Ukraińcy służący w 4 Galicyjskim Pułku Policji SS, związanym z 14 Dywizją Grenadierów SS „Galizien”, członkowie Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz lokalnych ukraińskich bojówek. Wymordowano ponad 850 osób – kobiet, dzieci i mężczyzn. Miejscowość nigdy nie została odbudowana. Dziś o istnieniu Huty Pieniackiej przypomina jedynie pomnik.

Głównym celem działań interdyscyplinarnego zespołu była

lokalizacja miejsc pochówku Polaków. Prace charakteryzowały się wysokim stopniem trudności ze względu na fakt, że dawna zabudowa wsi została niemal całkowicie zatarta, a typowanie obszarów badawczych opierało się na przybliżonych, archiwalnych relacjach świadków sprzed wielu dekad. W toku prac odsłonięto zarys fundamentów kaplicy parafialnej, która była świadkiem tragicznych wydarzeń z 1944 r. Ich wymiary zgadzają się z zapisami w dawnych księgach parafialnych oraz relacjami ocalałych osób. W bliskim sąsiedztwie natrafiono na zbiorową mogiłę. Szczątki ofiar były grzebane tam w nieładzie, bez trumien, bezpośrednio w jamie grobowej. Wiele kości nosiwyraźne ślady nadpaleń.

W toku zakończonych działań poszukiwawczych zespół zrealizował założony plan badań szerokopłaszczyznowych i sondażowych, osiągając następujące rezultaty:

Przebadano łącznie ponad 4000 metrów kwadratowych terenu dawnej wsi za pomocą metod archeologicznych, w tym sondaży.

Szczątki ludzkie zlokalizowano w 25 lokalizacjach na obszarze ponad 200 metrów kwadratowych (w tym mogiła na obszarze 72 metrów kwadratowych i liczne szczątki poza obszarem głównej mogiły).

Wczesny etap badań nie pozwala na precyzyjne oszacowanie dokładnej liczby ofiar spoczywających w odkrytych miejscach, jednak skala i rozległość obszaru potwierdzają masowy charakter mogiły mogącej skrywać nawet kilkaset osób.

Uzyskane wyniki stanowią materialny dowód zbrodni popełnionej na polskiej ludności w Hucie Pieniackiej.

